

Sygn. akt II CSK 161/17

POSTANOWIENIE

Dnia 26 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner

w sprawie z wniosku H.N. i W.N.
przy uczestnictwie P. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 26 września 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców
od postanowienia Sądu Okręgowego w Ł.
z dnia 5 października 2016 r., sygn. akt III Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 5 października 2016 r. Sąd Okręgowy w Ł. oddalił apelację wnioskodawców H.N. i W.N. od postanowienia Sądu Rejonowego w P. z dnia 1 kwietnia 2016 r., którym w wyniku rozpoznania sprawy po raz trzeci, powtórnie oddalony został wniosek o ustanowienie służebności przesyłu, obciążającą nieruchomość stanowiącą działkę położoną w gminie K., mającą urządzoną księgę wieczystą, będącą od 1983 r. własnością wnioskodawców - na rzecz obecnie P. Sp. z o.o. z siedzibą w W.. Wniosek dotyczył gazociągu wysokiego ciśnienia, znajdującego się pod powierzchnią działki przynajmniej od dnia 27 marca 1965 r., oznaczonego żółtym słupkiem znaczeniowym, umieszczonym na gruncie około 2010 r.

Oddalenie wniosku, a następnie apelacji nastąpiło po ustaleniu przyjętego stanu faktycznego, uznanego przez Sąd drugiej instancji za własny i ze względu na uznanie za skuteczny zarzut uczestnika o zasiedzeniu służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesytu.

W skardze kasacyjnej wnioskodawcy zarzucili Sądowi Okręgowemu naruszenie zaskarżonym postanowieniem przepisów postępowania, tj. art. 231 w związku z art. 382 k.p.c. oraz art. 5, art. 6 i art. 292 k.c. Naruszenie przepisów prawa materialnego dotyczyło art. 172 i art. 292 w związku z art. 305⁴ oraz art. 3 i art. 6 k.c. przez niewłaściwe zastosowanie, polegające na błędnym przyjęciu wystąpienia związku przyczynowego między zasiedzeniem ustalonym przez Sąd drugiej instancji a normą prawa materialnego, zwłaszcza w kwestii widoczności urządzenia oraz nieuwzględnienie zasad współżycia społecznego, ustalonych zwyczajów oraz jak najmniejszego utrudnienia korzystania z nieruchomości obciążonej; art. 292 w związku z art. 172 § 1 i art. 352 § 1 k.c. przez ich niewłaściwe zastosowanie i błędne ustalenie początku biegu terminu zasiedzenia; art. 305², art. 3 oraz art. 5 k.c. w związku z art. 2, art. 21 ust. 1, art. 31 ust. 2 i 3, art. 64 ust. 2 i 3 Konstytucji RP oraz art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności przez dokonanie wadliwej wykładni; art. 292 w związku z art. 176 § 1 i 2 w związku z art. 305¹ § 1 oraz art. 49 § 1 i 2 k.c. Skarżący wnieśli o uchylenie w całości zaskarżonego postanowienia, a także poprzedzającego go postanowienia Sądu pierwszej instancji oraz przekazania sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania za wszystkie instancje.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania ze względu na niespełnienie przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wnioskodawcy powołali art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., uznając, że występuje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości w orzecznictwie sądów, wskazując na art. 292 k.c. i problem widoczności urządzeń posadowionych na gruncie, co stanowi przesłankę nabycia służebności przez zasiedzenie. Uzasadniając bardzo obszernie zarzuty skargi kasacyjnej oraz odrębnie, prawidłowo wniosek o jej przyjęcie (art. 398⁴ § 2

k.p.c.) pełnomocnik wnioskodawców nie zauważył orzecznictwa z ostatnich lat, które zdecydowanie opowiedziało się za uznaniem za wystarczające oznakowanie urządzenia trwałego, które znajduje się pod ziemią przez wymagane przepisami oznaczenia naziemne. Orzecznictwo oraz sprzyjająca mu doktryna potwierdziła również staranność, jakiej wymaga się od nabywcy nieruchomości, aby sprawdził w dostępnych dokumentach dotyczących nabywanej nieruchomości, w tym w ewidencji gruntów, że nie są tam ujawnione obciążenia nieruchomości, jak np. podziemne urządzenia gazowe, ciepłownicze, energetyczne. Dotyczy to również sytuacji, gdy znaki są słabo widoczne lub wskutek upływu czasu stają się na gruncie trudne do dostrzeżenia, mimo że tam się znajdują. W uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia szereg tych kwestii zostało wystarczająco i przekonująco uzasadnionych a skarżący powtarzają obecnie te same zarzuty, które znalazły się w apelacji. Nie ma to nic wspólnego z odnoszeniem się wykładni na przyszłość, gdyż wykładnia przepisów, o których mowa dotyczy unormowania zawartego w kodeksie cywilnym (art. 172, art. 292 k.c.), w niezmienionej postaci od wejścia w życie tego kodeksu, zaś na wykładnię tę nie wpływa wprowadzenie w 2008 r. przepisów o służebności przesyłu, o czym wielokrotnie wypowiadał się w swych orzeczeniach Sąd Najwyższy i doktryna.

Dotyczy to również uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania w kwestii wykładni art. 5 k.c. jako przepisu budzącego poważne wątpliwości lub wywołującego rozbieżności w orzecznictwie sądów. Nie ma rozbieżności w orzecznictwie co do rozumienia konstrukcji naruszenia prawa podmiotowego i pojęcia zasad współżycia społecznego, jednak jeżeli zarzuca się takie nadużycie, to należy wykazać, na czym ono polega i że wystąpiło w konkretnej sprawie. Nie chodzi zatem o wskazywanie jakiejś naruszonej reguły moralnej i wywód we wniosku na ten temat jest niepotrzebny. Jak wskazał w uzasadnieniu Sąd drugiej instancji z powołaniem się na jeden z wyroków Sądu Najwyższego własność nie jest prawem absolutnym, a wnioskodawcy nie dowiedli, aby wykazywali wcześniej działań, które zmierzały do ochrony ich własności w zakresie, którego dotyczy sprawa. Zasiedzenie następuje zaś ex lege wraz z upływem terminu wynikającego z ustawy i tego dowiódł uczestnik postępowania.

Trzeci problem podniesiony we wniosku nie dotyczy podstawy z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., pod którym jest zamieszczony (pkt c), tylko tego, że skarga jest oczywiście uzasadniona (niepowołany art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Podstawa ta jest pozbawiona prawidłowego uzasadnienia, gdyż zgodnie z utrwalonym i znanym orzecnictwem Sądu Najwyższego oraz poglądami doktryny, oczywistość skargi oznacza widoczne bez potrzeby dokonywania analizy prawnej takie wady prawne orzeczenia, które je dyskwalifikują. Z pewnością nie są to wady, związane z wątpliwościami co do wiedzy o czasie budowy i odbioru technicznego gazociągu, skoro nie miało to wpływu na zasiedzenie służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Z ustaleń Sądów w toku instancji wynika, że odbiór techniczny nastąpił 27 marca 1965 r., a ustalenia faktyczne wiążą Sąd Najwyższy i nie mogą stanowić podstawy skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3 oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało orzec jak w postanowieniu.

jw